

Versie 21 juli 2025

FAQ's Brede SPUK, GALA, Sportakkoord II, BRC, IZA en AZWA

Hieronder vindt u veelgestelde vragen over de Brede SPUK en gerelateerde bestuurlijke akkoorden, en de antwoorden daarop:

- [Regeling specifieke uitkering sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023–2026](#) (Brede SPUK, februari 2023)
- [Gezond en Actief Leven Akkoord](#) (GALA, februari 2023);
- [Hoofdlijnen Sportakkoord II: Sport versterkt](#) (SA II, december 2022);
  - [Brede Regeling Combinatiefuncties](#) (BRC, februari 2023);
- [Integraal Zorgakkoord](#) (IZA, september 2022)
- [Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord](#) (AZWA, juli 2025)

Regeling specifieke uitkering sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026

De regeling bestaat uit drie inhoudelijke hoofdthema's. Daaronder vallen verschillende onderdelen:

Sport, bewegen en cultuur

1. Lokaal Sportakkoord
2. Brede Regeling Combinatiefuncties

Gezondheid en Sociale basis

3. Terugdringen gezondheidsachterstanden
4. Kansrijke Start
5. Mentale Gezondheid
6. Aanpak overgewicht en obesitas
7. Valpreventie
8. Leefomgeving
9. OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek
10. Versterken sociale basis
11. Mantelzorg
12. Eén tegen Eenzaamheid
13. Welzijn op recept

Ondersteunende onderdelen

14. Versterking kennis- en adviesfunctie GGD
15. Coördinatiekosten regionale aanpak preventie

Bestuurlijke akkoorden

1. Wat willen we bereiken met het GALA?

- Met het Gezond en Actief Leven Akkoord bouwen gemeenten en rijk verder aan een stevig fundament voor een gezonde generatie in 2040.
- Door gezamenlijke concrete resultaten en acties af te spreken is het behalen van de gezondheidsdoelen minder vrijblijvend en zijn verantwoordelijkheden helderder.

Versie 21 juli 2025

- Met de brede specifieke uitkering als financieel arrangement worden middelen geormerkt en konden gemeenten geld aanvragen voor meer dan 15 programmaonderdelen in één keer.
- Gemeenten hebben hiermee de mogelijkheid om de vraagstukken integraal op te pakken en lange termijn plannen te maken.
- In het GALA zijn de volgende doelen geformuleerd:
  - o Terugdringen gezondheidsachterstanden (waaronder Kansrijke Start)
  - o Een gezonde fysieke leefomgeving die uitnodigt tot bewegen en ontmoeten
  - o Het versterken van (de verbinding met) de sociale basis
  - o Een gezonde leefstijl
  - o Versterking van de mentale weerbaarheid en mentale gezondheid
  - o Vitaal ouder worden
  - o Domeinoverstijgende inzet vanuit een regionale preventie infrastructuur

2. Wie doen er mee met het GALA dat op 3 februari 2023 is ondertekend?

- Het GALA is ondertekend door VWS, de VNG, Zorgverzekeraars Nederland en GGD GHOR Nederland.
- Het akkoord ondersteunt de Brede beweging van vele partijen op weg naar een gezonde samenleving en meer focus op gezondheid. Daarom zijn ook de partijen van deze beweging betrokken bij de totstandkoming. Hierbij kunt u denken aan IZA-partijen, partners van het Nationaal Preventieakkoord en kennispartijen.

3. Wat wordt bedoeld met het onderdeel Versterking van de kennis- en adviesfunctie van de GGD?

- Het goed vormgeven van preventiebeleid is complex, vraagt deskundigheid en vergt een goede samenwerking tussen veel verschillende organisaties die werkzaam zijn in verschillende beleidsdomeinen, zoals de Wet maatschappelijk ondersteuning, de Zorgverzekeringswet en Jeugdwet. Deze regeling voorziet een rol voor de GGD daarin als (regionale) kennispartner en adviseur op het gebied van gezondheidsbeleid. Het staat gemeenten vrij om bij het overnemen van deze middelen voorwaarden te stellen over de inzet ervan.
- Via de Brede SPUK worden middelen aan gemeenten verstrekt die zijn bestemd voor de versterking van de kennisfunctie van de GGD. Deze worden via gemeenten aan GGD-en ter beschikking gesteld. Een gemeente mag hierin zelf bepalen welke opdracht zij hierbij aan hun GGD meegeven op het gebied van kennis en advies.
- Dankzij impulsen via ZonMw staan GGD- en in een steviger positie m.b.t. kennis en advies over preventie en gezondheidsbevordering richting gemeenten.

4. Wat willen we bereiken met het Hoofdlijnen Sportakkoord II?

- Het akkoord is een vervolg op het Nationaal Sportakkoord 'Sport verenigt Nederland' en zet de beweging voort die vijf jaar geleden in gang gezet is. Gemeenten en samenwerkingspartners uit gezondheidszorg, onderwijs, sport en welzijn bouwen voort op de netwerken en samenwerkingen die lokaal tot stand zijn gekomen. Zij werken samen aan een sterke sport- en beweegsector waarin iedereen kan meedoen.
- In de periode 2023 – 2026 zal de nadruk meer liggen op een stevig fundament van kwalitatief sterke sportinfrastructuur, op een groter bereik van partijen die meedoen zodat nog meer mensen worden bereikt, en op meer zichtbaar maken van de betekenis van sport om de maatschappelijke waarde van sport en bewegen te benutten.

Versie 21 juli 2025

5. Wie doen er mee met het Sportakkoord II?

- Dit akkoord is ondertekend door de uitvoeringsalliantie VWS, VNG/VSG, NOC*NSF en POS (Platform Ondernemende Sportaanbieders);
- De strategische partners zetten nadrukkelijk de samenwerking voort met maatschappelijke partners op lokaal, regionaal en landelijk niveau om sport en bewegen in alle beleidsvelden een plek te geven en daarmee haar waarde te verzilveren. IZA-partners, partners van het Nationaal Preventieakkoord, onderwijs- en kennispartijen zijn dan ook onmisbaar voor een succesvolle uitvoering.

6. Integraal Zorgakkoord

- In september 2022 is het Integraal Zorgakkoord (IZA) gesloten met onder meer afspraken over het investeren in gezondheid en preventie breed (inclusief sociale basis). Het IZA heeft als doel de zorg voor de toekomst goed, toegankelijk en betaalbaar te houden.
- In het IZA zijn in de werkagenda over Gezond leven en preventie afspraken opgenomen ten aanzien van regionale samenwerking, een regionale preventie-infrastructuur en de inrichting van effectieve ketenaanpakken over de domeinen (Zvw, Wpg, Wmo en Jeugdwet) heen.
- Deze afspraken zijn in het GALA verder uitgewerkt met bouwstenen voor een regionale preventie-infrastructuur en in de werkagenda inrichting ketenafspraken.
- Zie voor een overzicht van acties voor gemeenten omtrent IZA en GALA de [Roadmap Gezond Leven](#).

7. Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord

- Op 2 juli 2025 is het onderhandelaarsakkoord getekend van het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA). De planning is dat 8 september de ondertekening plaatsvindt.
- Het AZWA is bedoeld als een uitbreiding van het in 2022 gesloten Integraal Zorgakkoord en heeft als doel de samenwerking tussen het sociaal en zorgdomein te versterken en de uitvoering van het IZA te versnellen.
- Het AZWA is voor publieke gezondheid en preventie een belangrijk akkoord omdat het acties bevat over de samenwerking tussen gemeenten/sociaal domein en het zorgdomein, die gepaard gaan met veelal structurele en soms tijdelijke financiering.
- Voor meer informatie over het akkoord, kunt u de Kamerbrief raadplegen: [Kamerbrief over zorgakkoorden](#) of de [website van de VNG](#) raadplegen.

Wijziging Brede SPUK vanaf 2025

8. Wat is de achtergrond van de wijziging van deze specifieke uitkering?

- In het Coalitieakkoord 'Omzien naar elkaar', het Regeerprogramma, de Miljoenennota 2025, de Voorjaarsnota 2025 en de Kamerbrief over omzetting van specifieke uitkeringen (SPUKs) wordt gesproken over het overhevelen van SPUK's naar de algemene middelen, administratieve lastenverlichting en 10% korting.
- De Brede SPUK bracht ondanks het samenvoegen van onderdelen en programma's alsnog veel administratieve lasten met zich mee, mede doordat er een aparte financiële verantwoordingsregel per onderdeel ingevuld diende te worden in SiSa. Met de wijzigingsregeling 2025 wordt dit door ontschotting vereenvoudigd tot één verantwoordingsregel op de gehele Brede SPUK.
- Door de ontschotting krijgen gemeenten de middelen niet meer uitgekeerd per onderdeel, maar ontvangen zij een totaalbudget om uitvoering te geven aan het GALA en Sportakkoord II

Versie 21 juli 2025

- Daarnaast zijn er afspraken gemaakt in het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) en het Hoofdlijnenakkoord Ouderen (HLO), zie hiervoor ook de QenA's onder het kopje AZWA. Omdat sommige middelen in de Brede SPUK tijdelijk zijn en het AZWA pas ingaat per 2027, zijn er vanuit het AZWA middelen vrijgemaakt voor de overgangperiode 2026, zodat er geen gat valt in de uitvoering.

9. Wat verandert er aan de Brede SPUK in 2025 en 2026 met de wijzigingsregeling 2025?

- In de budgettaire bijlage bij het Regeerprogramma¹ is de maatregel opgenomen specifieke uitkeringen vanaf 2026 om te zetten naar fondsuitkeringen, mede om administratieve- en controlelasten van gemeenten en provincies verminderen. Daarbij is besloten de overheveling van de specifieke uitkeringen gepaard te laten gaan met een budgetkorting van 10%.
- Voor de Brede SPUK is besloten de regeling niet per 2026 om te zetten, omdat deze tot en met 2026 loopt. Er is gekozen om de looptijd van de regeling te respecteren. Desondanks moet wel de budgetkorting van 10% worden doorgevoerd.
- Om deze korting grotendeels op te kunnen vangen, voorziet de wijzigingsregeling in volledige ontschotting van de Brede SPUK. Dit betekent voor gemeenten een forse administratieve en financiële lastenverlichting. De ontschotting geldt zowel voor 2025 als 2026. Gemeenten ontvangen één budget voor de gehele brede SPUK en kunnen dit integraal inzetten voor de doelen van Sportakkoord II en het GALA.
- Tevens wordt het met deze wijzigingsregeling mogelijk gemaakt dat gemeenten de in het jaar 2025 overgebleven middelen met een maximaal percentage van 10% mogen meenemen naar 2026.
- Daarnaast wordt er eenmalig 2,5 miljoen toegevoegd aan 2025 voor Mentale Gezondheid, zodat gemeenten hier een extra impuls aan kunnen geven.
- Voor 2026 zijn er overgangsmiddelen vanuit het AZWA en Hoofdlijnenakkoord ouderen (HLO) toegevoegd aan de Brede SPUK (en aan de SPUK IZA). Voor de Brede SPUK gaat het om een totaal van 43 miljoen voor 2026.

10. Wat betekent de wijziging van de Brede SPUK voor gemeenten?

Toevoeging 2,5 miljoen Mentale Gezondheid in 2025

- In 2025 wordt er eenmalig 2,5 miljoen toegevoegd aan Mentale Gezondheid, zodat gemeenten hier een extra impuls aan kunnen geven, om de huidige activiteiten voor Mentale Gezondheid goed te borgen, of alvast voorbereidingen te treffen voor de afspraken rondom Mentale Gezondheid vanuit het AZWA.

10% korting in 2026:

- De 10% korting geldt vanaf 2026 en is in de Brede SPUK die een looptijd t/m 2026 heeft, ingeboekt in het jaar 2026.
- De 10% korting wordt met name opgevangen door de ontschotting, waarmee een forse administratieve lastenvermindering voor gemeenten ontstaat. De administratieve lasten- en kosten waren namelijk zeer hoog, zoals uit de uitvoeringstoets naar voren is gekomen.
- De 10% korting in 2026 is gebaseerd op het bedrag exclusief indexatie. Met andere woorden: de 10% korting is niet toegepast op de indexatie die u over het jaar 2024 in 2026 ontvangt.

¹ Kamerbrief van 16 mei 2024, *Kamerstukken II 2023/24*, 36 471, nr. 37, bijlage, p. 8.

Versie 21 juli 2025

Toevoeging 43 miljoen aan Brede SPUK in 2026

- Voor 2026 zijn er overgangsmiddelen vanuit het AZWA en Hoofdlijnenakkoord ouderen (HLO) toegevoegd aan de Brede SPUK (en aan de SPUK IZA), voor de Brede SPUK gaat het om een totaal van 43 miljoen voor 2026 (17 mln overgewicht, 18 mln Mantelzorgondersteuning, 5 mln Mentale Gezondheid, 3 miljoen Kansrijke Start).

Ontschotting:

- De middelen zijn vrij te schuiven tussen de onderdelen en thema's en worden uitgekeerd per jaar als één bedrag voor de gehele Brede SPUK. Middelen kunnen derhalve ook aangewend worden voor thema's en onderdelen waarvan de middelen in 2025 aflopen/zijn afgelopen.

10% schuiven over jaargrens

- U kunt middelen die niet besteed zijn in 2025 tot een maximum van 10% op het totaal ontvangen bedrag over 2025 meenemen naar 2026.

Monitoring, verantwoording en eindafrekening

- De wijzigingsregeling 2025 heeft inhoudelijk geen gevolgen voor de wijze van monitoren, daar gemeenten zich nog steeds conformeren aan de bestuurlijke afspraken en inzetten op de afgesproken thema's. Het enige dat mogelijk verandert is de hoeveelheid middelen die gemeenten inzetten per thema, maar dit heeft geen invloed op de monitoring.
- De Brede SPUK is een meerjarige regeling, waarbij de eindafrekening plaatsvindt in 2027. Door het ontschotten van de Brede SPUK verandert er ook iets aan de SiSa-verantwoording. De financiële gegevens bij de SiSa-verantwoording hoeven niet meer per thema en programma ingevuld te worden. U krijgt zowel voor 2025 als 2026 één verantwoordingsregel over de gehele Brede SPUK.
- Zie ook informatie onder kopje 'Financiën & Verantwoording'

Algemeen

- U kunt de nieuwe beschikking 4-12 weken na formele ondertekening AZWA verwachten. De gewijzigde regeling zal naar verwachting 4 weken na formele ondertekening AZWA in de Staatscourant worden gepubliceerd. Hierin kunt u de nieuwe bedragen per jaar voor u als gemeente terugvinden in bijlage IV.

11. Ik heb voor meerdere jaren afspraken gemaakt voor de uitvoering van het integraal plan van aanpak GALA/Sportakkoord II. Hoe ga ik om met de budgetkorting van 10%?

- Zoals hierboven benoemd, gaat met de budgetkorting van 10% ook een volledige ontschotting van de Brede SPUK gepaard, met een verlichting van administratieve lasten als gevolg. Tevens biedt de ontschotting kansen om middelen integraler, doelmatiger en efficiënter in te zetten.

Bestuurlijke afspraken Brede Regeling Combinatiefuncties

12. Wat willen we bereiken met de Brede Regeling Combinatiefuncties?

- De gezamenlijke ministeries en VNG/VSG zetten zich in om de komende jaren vraaggericht de toeleiding en begeleiding naar sport-, beweeg- en cultuuraanbod te versterken, zodat meer

Versie 21 juli 2025

mensen actief betrokken raken bij en deelnemen aan sport, bewegen en cultuur en daarmee gezonder, actiever en fitter worden.

Onze doelen

- Meer kinderen, jongeren en volwassenen die sporten, bewegen en meedoen aan cultuur. Het gaat hierbij ook om kwetsbare groepen en mensen die achterblijven in sport-, beweeg- en cultuurdeelname;
- Sterke aanbieders in sport, bewegen en cultuur waarbij kwaliteit, veiligheid en toegankelijkheid geregeld is;
- Een sterke verbinding tussen sport, bewegen en cultuur met andere domeinen en programma's (onderwijs, gezondheid, zorg, welzijn en sociale zaken/armoede & schulden) die bijdragen aan de bovenste twee ambities.

Belangrijke inhoudelijke speerpunten zijn de gestelde doelen in [Hoofdlijnen Sportakkoord II](#), het [programma School en omgeving](#) en de [meerjarenbrief](#) 'De kracht van creativiteit' (2023-2025).

13. Wie doen er mee met de Brede Regeling Combinatiefuncties?

- De Bestuurlijke Afspraken zijn mede ondertekend door de VNG, het ministerie van OCW en het ministerie van SZW.
- De verantwoordelijkheid van de landelijke coördinatie van de ondersteuning ligt bij Vereniging Sport en Gemeenten, ondersteund door het Kenniscentrum Sport en Bewegen, het Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst, het Platform Ondernemende Sportaanbieders (POS), NOC*NSF en Wij Buurtsportcoaches. Er wordt nauw samengewerkt met de ondersteuning rond de uitvoering van het GALA.
- Via <https://sportindebuurt.nl/> is informatie te vinden over functionarissen die actief zijn in de sport- en beweegsector. Via <https://lkca.nl/cultuurcoach> is informatie te vinden over de functionarissen actief in de culturele sector.

14. De Brede Regeling Combinatiefuncties is herzien. Wat zijn de voornaamste wijzigingen?

- De regeling is met ingang van 2023 van een Decentralisatie-uitkering omgevormd naar een specifieke uitkering;
- Er is ruimte voor [zes profielen](#);
- Er wordt niet meer uitgegaan van een vastgesteld normbedrag;
- De bekostiging van een bevoegd vak- of groepsleerkracht voor bewegingsonderwijs wordt vanuit het onderwijs gefinancierd;
- Er is een duidelijke verbinding met de doelen van GALA door de [coördinator Sport en Preventie](#);
- De connectie met sportverenigingen wordt versterkt door het Label clubontwikkeling;
- Er is meer sturing op inhoud door de BRC-regeling toe te voegen als addendum aan het Hoofdlijnen Sportakkoord II;
- De verdeelsleutel: inwoneraantal, laag opleidingsniveau en laag inkomen.

15. Waar kan ik de beschrijving van de zes hoofdprofielen van de BRC vinden?

- Er is ruimte voor zes profielen in de Brede Regeling Combinatiefuncties: Buurtsportcoach, Cultuurcoach, Combinatiefunctionaris Onderwijs, Label clubontwikkeling (clubkadercoach, verenigingsmanager en sportparkmanager), Beweegcoach en Coördinator Sport en Preventie. De 6 profielen kunt u vinden op www.sportindebuurt.nl/profielen.

Versie 21 juli 2025

16. Wat houdt de rol van coördinator Sport en Preventie in?

- De coördinator sport en preventie vervult een aanjagende en verbindende rol in de uitvoering van het lokaal sportakkoord, koppelt daarbij verschillende lokale netwerken aan elkaar en deelt de bredere ambities op het gebied van sport, bewegen, gezondheid preventie en sociale basis, zodat het sportakkoord en GALA goed gepositioneerd zijn t.o.v. de overige akkoorden.

17. Moeten gemeenten voor cofinanciering zorgen bij de BRC?

- Ja. Gemeenten en Rijk hebben afgesproken dat de Rijksbijdrage 40% van het totaalbudget is van de investering voor functionarissen in het sport-, beweeg- en cultuurdomein. Gemeenten organiseren de overige 60% van dit bedrag binnen de financiële mogelijkheden die zij hebben.
- De 60% cofinanciering mag komen vanuit een bijdrage van u als gemeente zelf, vanuit bijvoorbeeld stichtingen, verenigingen, onderwijs, bedrijfsleven etc., of een combinatie van partijen die te maken hebben met de werkzaamheden van de functionarissen uit de BRC.
- Deze bestuurlijke afspraak was al van kracht vóór de Brede Regeling Combinatiefuncties onderdeel werd van de Brede SPUK. Met het aanvragen van budget voor dit onderdeel onderschrijft de gemeente de bestuurlijke afspraken en moet hier dus aan voldoen.

18. Wat betekent de ontschotting (wijzigingsregeling) voor de cofinanciering van het onderdeel Brede Regeling Combinatiefuncties?

- Voor de Brede SPUK ontvangt u als gemeente door de ontschotting nu één totaalbudget voor het uitvoeren van de doelen uit het GALA en SAll. Er is dus geen sprake meer van financiering per onderdeel.
- Cofinanciering op de BRC is nog steeds verplicht. Dit houdt in dat er voor de inzet van functionarissen in het sport-, beweeg- en cultuurdomein BRC 40% Rijksbijdrage is vanuit deze regeling en 60% cofinanciering georganiseerd wordt door gemeenten en andere (lokale) partijen.

19. Hoe gaan andere gemeenten om met cofinanciering?

- Advies: Kijk zowel intern als extern met een brede blik. Bij uitvoering van de Brede SPUK zijn veel beleidsdomeinen en (lokale) samenwerkingspartijen betrokken. Probeer samen de cofinanciering te organiseren.
- Het kan het een overweging zijn een professional in dienst van een ondernemende sportaanbieder, kinderopvang, welzijns-, culturele of onderwijsinstelling etc. bij het team buurtsportcoaches/combinatiefunctionarissen te betrekken. 60% van de kosten wordt dan betaald door bijvoorbeeld het fitnesscentrum of de judoschool, 40% door de gemeente. Deze professional vult dan minimaal 40% van zijn taken in samen met de gemeente. De inzet van middelen moet ook in dit geval voldoen aan de inhoudelijke voorwaarden van de BRC.

20. Waarom lopen de middelen in 2026 terug voor de BRC en Sportakkoord ten opzichte van 2025? Naast de 10% korting lijkt dit meer te zijn?

- Dit klopt. In beide onderdelen zitten tot en met 2025 aanvullende middelen versleuteld. Enerzijds vanuit aanvullende preventiemiddelen, gericht om bewegen op te nemen in het lokale sportakkoorden. Anderzijds vanuit de enveloppe volksziekten om de inzet van beweegcoaches te stimuleren.
- Het gaat hierbij om 3 miljoen vanuit bewegen, en 2,9 miljoen vanuit de enveloppe volksziekten. Dit zijn tijdelijke middelen die in 2026 geen doorgang vinden.

Versie 21 juli 2025

21. Waarom mag vanaf 2027 de BRC niet meer benut worden voor de inzet van vakleerkrachten die lesgeven op school?

- De Brede Regeling Combinatiefuncties heeft als doel om meer mensen aan het sporten en bewegen te krijgen. De samenwerking met onderwijs is erop gericht dat we meer kinderen kunnen bereiken naast hetgeen in schooltijd aan bewegingsonderwijs wordt gedaan. Dit betekent dat de inzet van de combinatiefunctie Onderwijs er met name op gericht moet zijn om aanvullend op het bewegingsonderwijs beweegaanbod op en rond de school te organiseren (zie ook [factsheet Afbouw inzet Brede Regeling Combinatiefuncties voor bewegingsonderwijs](#)).

22. Welke afspraken zijn gemaakt tussen Rijk en gemeenten met betrekking tot carrièreperspectief van de functionarissen?

- Overeenkomstig het beleid van een leven lang ontwikkelen en het stimuleren van toekomstbestendige inzetbaarheid van werkenden, is het wenselijk dat gemeenten met werkgevers afspraken maken over de scholing en de arbeidsvoorwaarden van de medewerkers. Hierbij dient 2% van de lokale middelen beschikbaar te zijn voor opleidingen en het versterken van de kwaliteit van functionarissen. Specifiek voor buurtsportcoaches is hiervoor het [carrièrepad](#) ontwikkeld.

Financiën en verantwoording

23. Mag ik middelen meenemen naar opvolgende jaren?

- Met ingang van 2025 kunt u (op basis van de wijzigingsregeling 2025) 10 % van het budget meenemen naar 2026.

24. Kan ik in 2026 middelen schuiven van een 'structureel thema' naar een thema waarvoor de middelen in 2025 aflopen/zijn afgelopen?

- In artikel 5.3 lid 2 van de regeling staat benoemd dat de uitkering die is toegekend voor 2025 of 2026 over het totaal van de onderdelen geldt. Dit is vanwege de ontschotting. De middelen zijn dus besteedbaar aan alle onderdelen en thema's uit de Brede SPUK.
- U kunt de middelen dus bijvoorbeeld ook voor een deel besteden aan een onderdeel waar u oorspronkelijk in 2026 geen middelen meer voor zou ontvangen. Belangrijk hierbij is wel dat aan de bestuurlijke afspraken van het GALA en Sportakkoord II voldaan blijft worden.

25. De Brede SPUK is een meerjarige regeling, waarbij de eindafrekening plaatsvindt in 2027. Wat betekent de wijzigingsregeling voor de verantwoording en eindafrekening?

- In de bestuurlijke akkoorden is afgesproken dat de activiteiten goed gevolgd worden. Dit gebeurt zowel via SiSa, als via monitoring en evaluatie.
- Jaarlijks vult u als gemeente de SiSa-verantwoording in. Vanaf 2025 is de SiSa-verantwoording aangepast. U vult deze nog steeds jaarlijks in, maar door de ontschotting heeft u in plaats van 15 verantwoordingsregels, nog maar 1 verantwoordingsregel over het totaalbudget per jaar.
- In 2027 vindt er een eenmalige eindafrekening plaats over de totale periode. Een overzicht van de indicatoren kunt u vinden via de pagina van DUS-I.
- Algemene informatie over SiSa verantwoording vindt u op [Single information, Single audit \(SiSa\) | Financiën gemeenten en provincies | Rijksoverheid.nl](#).

Versie 21 juli 2025

Monitoring

26. Hoe wordt de voortgang van de Brede SPUK gemonitord?

- Gemeenten worden gevraagd om gegevens te verstrekken over de programma's conform de voorwaarden van de specifieke uitkering bewegen, gezondheidsbevordering en sociaal domein. Gemeenten worden gevraagd hun ervaringen te delen over bijvoorbeeld lokale en regionale samenwerkingen rond gezondheid en preventie.
- Het RIVM doet elk jaar een uitvraag onder alle gemeenten en zorgverzekeraars. De komende jaren ontvangt u de vragenlijst in januari. U ontvangt een link om de vragenlijst in te vullen. De vragenlijst is gericht op verschillende aspecten van het GALA en de onderliggende (keten)aanpakken. Meedoen aan de vragenlijst maakt onderdeel uit van de SiSa-verantwoording door gemeenten voor de Brede SPUK-regeling.
- In hoofdstuk 4F van het GALA, op [Loketgezondleven.nl](https://loketgezondleven.nl) en in de eerder uitgebrachte [Mid-term review GALA](#) vindt u meer achtergrondinformatie over de monitoring van het GALA. U kunt de laatste stand van zaken lezen in de [tweede rapportage van de GALA monitor](#), die op 3 juli 2025 gepubliceerd is.
- Daarnaast kunt u via [deze link](#) meer informatie vinden over monitoring van Sportakkoord II.

27. Heeft de wijzigingsregeling Brede SPUK 2025 gevolgen voor de wijze van monitoren?

- De wijzigingsregeling heeft op dit moment geen gevolgen voor de wijze van monitoren.

Overige vragen

28. In de Brede SPUK staat voor het thema roken geen activiteit genoemd. Is er wel budget voor beschikbaar?

- Tabaksontmoediging heeft geen specifiek geormerkt geld in de Brede SPUK. Wel zijn er andere meer algemene thema's waaronder inzet op tabaksontmoediging geschaard kan worden. Zo is er bijvoorbeeld het programma 'opgroeien in een kansrijke omgeving'. Dit programma stelt zich tot doel middelengebruik te verminderen. Roken valt hier ook onder. Ook is er binnen de Brede SPUK geld voor de preventie-infrastructuur en voor het verkleinen van gezondheidsverschillen. Daarnaast wordt in samenwerking met GGD GHOR Nederland in enkele gemeenten gewerkt aan pilots voor rookvrij leven in aandachtswijken.
- Zie voor meer informatie: [Rookvrije wijkaanpak](#), [Gezonde school](#), [Gezonde kinderopvang](#), [Rookvrijegeneratie/gemeente](#), [Loket Gezond Leven](#), [Rookvrij schoolterrein](#), [NCBI](#).

29. Wat gebeurt er met Sportakkoord II?

- Het Sportakkoord II heeft een looptijd tot en met 2026. De middelen voor de uitvoering van lokale sportakkoorden (onderdeel Brede SPUK) hebben parallel daaraan een looptijd tot en met 2026. In de resterende periode van het Sportakkoord II wordt ingezet op borging van de opbrengsten van Sportakkoord II. Daarbij focussen wij op drie thema's – datagestuurde werken, vraaggericht werken en regionale samenwerking – en halen wij regionaal en lokaal informatie op voor beleid na 2026.
- Naast de monitoring van Sportakkoord II door het Mulier Instituut is in juni 2025 een onafhankelijke evaluatie gestart van het Sportakkoord als beleidsinstrument. Of en in welke

Versie 21 juli 2025

vorm een vervolg wordt gegeven aan het Sportakkoord als instrument hangt mede af van bovenstaande verkenningen en evaluaties (zie ook: [Kamerbrief juni 2025](#)).

Kennis en ondersteuning

30. Waar kan ik terecht voor ondersteuning?

- De VNG heeft met VSG een ondersteuningsteam ingericht dat laagdrempelig benaderbaar is voor gemeenten. Dit fungeert als een centraal punt en vraagbaak voor gemeenten met betrekking tot de implementatie van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), het Integraal Zorgakkoord, het Hoofdlijnen Sportakkoord II (SA II) en de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC).
- VNG en VSG voeren deze rol uit in nauwe samenwerking met de regionale GGD-en, het RIVM en de landelijke kennisinstituten en ondersteuningsorganisaties. Denk aan GGD GHOR Nederland, Alles is Gezondheid, Pharos, Kenniscentrum Sport & Bewegen, NOC*NSF, Trimbos, Veiligheid NL, NCJ, NJI, Movisie, MIND, Voedingscentrum, LKCA en JOGG.
- Via [Loket Gezond Leven](#) vindt u verdiepende informatie per doelstelling uit het GALA en Sportakkoord II en een overzicht van kennispartners en ondersteuningsorganisaties. Deze informatie is samen met kennispartijen opgesteld.

Contact

- GALA, IZA en AZWA:
VNG: gezondenactiefleven@VNG.nl of via het klantcontactcentrum 070 373 83 93.
- Sportakkoord II en Brede Regeling Combinatiefuncties:
VSG: info@sportengemeenten.nl of via telefoonnummer 070 373 80 55
- Voor meer informatie over verantwoording en indexering kunt u terecht bij [Dienst Uitvoering Subsidies aan Instellingen \(DUS-I\)](#)

Versie 21 juli 2025

De verbinding tussen GALA en IZA

31. Wat is de relatie tussen IZA en GALA?

- Het Integraal Zorgakkoord (IZA) richt zich in hoofdzaak op de houdbaarheid van het Zorgstelsel, met als invalshoek de Zorgverzekeringswet. Het GALA richt zich hoofdzakelijk op het bouwen aan een fundament voor een gerichte aanpak op het gebied van preventie, gezondheid en sociale basis, waarin een gezonde samenleving centraal staat. Vanuit het IZA wordt deze gerichte aanpak gezien als voorwaarde voor de beweging naar de voorkant, waar gemeenten een belangrijke rol in spelen, onder meer door het versterken van de sociale basis, het aanpakken van gezondheidsachterstanden en de toepassing van 'health in all policies'.
- Ten tweede betreft het IZA de samenwerking met zorgpartijen. Dit speelt met name ook regionaal. De ketenafspraken en de afspraken over de preventie infrastructuur (H3G uit GALA), zijn een uitwerking van de werkagenda uit het IZA over gezond leven en preventie (werkagenda G uit het IZA). In bijlage 1 van het GALA vindt u een uitgebreidere toelichting op de verbinding tussen beide akkoorden.

32. Welke (in GALA uitgewerkte) IZA-afspraken vragen iets van gemeenten en wat betekent dit concreet?

- In het IZA zijn afspraken opgenomen over regionale samenwerking tussen gemeenten en zorgverzekeraars op preventie (preventie-infrastructuur) alsook over de inrichting van ketenaanpakken over domeinen heen. Dit betreft de ketenaanpakken kansrijke start, valpreventie bij ouderen, aanpak overgewicht en obesitas bij kinderen, de gecombineerde leefstijlinterventie bij overgewicht van volwassenen en welzijn op recept. Deze afspraken zijn uitgewerkt in hoofdstuk 3G van het GALA.
- Verder is er voor gemeenten jaarlijks € 150 mln structureel beschikbaar (minus BTW afdracht en uitvoeringskosten) voor concrete plannen om de IZA-doelen te verwezenlijken.
- In de werkagenda van de VNG bij het GALA (bijlage 2) is beschreven wat voor dit geld aan inzet van gemeenten verwacht kan worden. In deze bijlage is ook een overzicht opgenomen van voor gemeenten relevante afspraken in het IZA.
- De regeling hiervoor ([Regeling specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026](#)), is op 17 juli 2023 gepubliceerd in de Staatscourant. Het budget wordt uitgekeerd aan één gemeente die namens de regio de middelen aanvraagt (mandaathouder).

33. Is er een overzicht waarin de acties voor gemeenten omtrent IZA en GALA inzichtelijk worden gemaakt?

- Zie daarvoor de [Roadmap Gezond Leven](#).

34. IZA-GALA, wat financier je waaruit?

- Er zijn in het kader van IZA-GALA twee specifieke uitkeringen (SPUK's) voor gemeenten van toepassing. De eerste SPUK² is bestemd voor gemeentelijke activiteiten, op een aantal omschreven domeinen en doelen. De tweede SPUK (€ 150 miljoen IZA-middelen, via mandaatgemeenten)³ is bedoeld voor inzet op coördinatie en uitvoering van activiteiten op

² Regeling specifieke uitkering sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023 – 2026, gepubliceerd op 6 februari 2023.

³ Regeling specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026, gepubliceerd op 17 juli 2023.

Versie 21 juli 2025

het snijvlak van het medisch-sociaal domein en preventie. In de werkagenda (bijlage 2 van het GALA) is aangegeven waar de middelen aan besteed kunnen worden.

- Er is in deze tweede SPUK onder andere ruimte om geld in te zetten voor activiteiten die voortkomen uit het gezamenlijke - aan IZA gekoppelde - regioplan. Dit biedt meer ruimte om - op de regio toegesneden en regionaal afgestemde - keuzes te maken.

35. Voorbeelden bij 'IZA-GALA, Wat financier je waaruit?' ter verduidelijking

a. Kunnen gemeenten uit IZA budget, na beschrijving in het gezamenlijke regioplan een wijkverpleegkundige, of een fysiotherapeut vergoeden voor hun tijd, zodat zij deel kunnen nemen aan regionale of lokale (wijk)overleggen?

Ja, dit is mogelijk binnen de werkafspraken van het IZA in GALA en vanuit de kaders en verplichtingen uit de IZA-SPUK. Let er daarbij op dat er geen dubbel financiering gaat plaatsvinden, omdat er voor deze coördinatietaken van zorgverleners uit het curatieve domein ook andere financieringsmogelijkheden zijn, zoals de O&I middelen, subsidieregelingen via ZonMw of transformatiegelden. In regionaal verband zou je dus moeten afspreken wie wat betaalt.

b. Kun je een programma als Welzijn op recept in elke gemeente in je regio intensiveren (niet dubbel bekostigen) vanuit de € 150 miljoen IZA SPUK?

Ja, dit is mogelijk. Gemeenten hebben ruimte om zélf prioriteiten te stellen binnen de IZA SPUK gelden. Dus dit kan ook een grotere inzet zijn op een activiteit of interventie dan waar financiering voor beschikbaar is binnen de eerder gepubliceerde SPUK.

36. Waar kan ik meer informatie vinden over de ketenaanpakken?

- Voor elke ketenaanpak is een handreiking ontwikkeld. Deze kunt u vinden op de [website Loket Gezond Leven](#) van het RIVM.

Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (Q&A n.a.v. webinar juli 2025)

Financiën en geldstromen

37. Welke middelen zijn beschikbaar in het AZWA en hoe worden deze middelen verdeeld?

- Voor 2026 worden er met het AZWA € 50 miljoen extra middelen voor gemeenten beschikbaar gesteld, aanvullend op de reeds bestaande SPUK IZA en GALA. Er komen structurele middelen beschikbaar voor gemeenten via het AZWA in 2027 en 2028, gericht op het uitvoeren van basisfunctionaliteiten en het opbouwen van basisinfrastructuur. Dit is een aanvullend budget van €100 miljoen per jaar, in 2027 en 2028. Dit wordt via een generieke verdeelsleutel verdeeld over alle gemeenten. Over de wijze van uitkering van de middelen worden nog nadere afspraken gemaakt. Zie voor een volledig financieel overzicht [de ledenbrief van 11 juli 2025](#).

38. Wanneer start AZWA en hoe lopen de financiën?

- Het AZWA start vanaf datum ondertekening. Voor gemeenten geldt dat in 2026 de bijbehorende financiering via de nog lopende IZA SPUK en Brede SPUK loopt. Over hoe de financiering er vanaf 2027 uit zal zien, worden nog nadere afspraken gemaakt.

Versie 21 juli 2025

39. Wat betekent ‘perspectief op structureel geld’?

- Het perspectief op structurele financiering houdt in dat, als de aanpak effectief blijkt volgens het mechanisme onder de financiering basisfunctionaliteiten, de besparingen in zorgkosten en inzet van personeel worden gebruikt om gemeenten blijvend te financieren voor het uitvoeren van de basisfunctionaliteiten.

40. Wat is het verschil tussen transformatiemiddelen en doorbraakmiddelen?

- Doorbraakmiddelen zijn aanvullend op de al bestaande transformatiemiddelen (die lopen t/m 2028) uit het IZA. Hoewel het vergelijkbaar is qua doel (beweging van zorg naar gezondheid op gang brengen), is de insteek scherper; de lat wanneer een doorbraak daadwerkelijk impactvol is, wordt hoger. Daarbij moet de impact op fte (arbeidsbesparing) leidend zijn. Over de doorbraakplannen, die gekoppeld zijn aan de doorbraakmiddelen, worden nog nadere afspraken gemaakt over de invulling, governance en beoordelingskader.

41. Moeten aanbestedingen worden opengebroken vanwege de 10% korting in 2026?

- De impact van de 10% korting op de SPUK IZA en Brede SPUK moet lokaal worden ingeschat en georganiseerd. De ontschotting van de middelen kan hierbij behulpzaam zijn.

GALA en de overgang naar AZWA

42. Wat is de relatie tussen het AZWA, het GALA en het IZA?

- Het AZWA is een aanvullend akkoord op het IZA. De afspraken uit IZA blijven dus bestaan en worden met de nieuwe afspraken versterkt en aangevuld. Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) loopt tot en met 2026. In het GALA is afgesproken dat een aantal onderdelen structureel gefinancierd wordt. Sommige GALA-onderdelen die stoppen per 2026, zoals Welzijn op Recept, worden in het AZWA voortgezet.

43. Wat gebeurt er met de ketenaanpakken als GALA (deels) stopt?

- De financiering voor de ketenaanpakken GALA is voor sommige onderdelen structureel en voor sommige onderdelen incidenteel. Dit overzicht is terug te vinden op pagina 38 van het [GALA](#). Indien financiering doorgang vindt in het AZWA is dit terug te vinden in bijlage 2 van het [AZWA](#).

44. Mogen gemeenten zelf bepalen welke GALA-onderdelen ze voortzetten, nu de SPUK wordt ontschot?

- Dat klopt deels. Gemeenten moeten zich wel houden aan afspraken in het GALA.

Basisfunctionaliteiten, monitoring en implementatie

45. Hoe wordt bepaald of basisfunctionaliteiten daadwerkelijk bijdragen aan besparing in de zorg?

- Via businesscases, monitoring en impactmetingen wordt de effectiviteit van basisfunctionaliteiten vastgesteld. Als een aanpak aantoonbaar leidt tot besparingen in de zorg of verlichting van de arbeidsmarkt, komt er structureel geld beschikbaar voor de uitvoering ervan. Dit gebeurt via een mechanisme wat nog nader wordt uitgewerkt en afgesproken.

Versie 21 juli 2025

46. Staan de basisfunctionaliteiten al vast?

- Een aantal basisfunctionaliteiten is afgesproken, maar dit is niet uitputtend. Het aantal basisfunctionaliteiten kan worden uitgebreid.

47. Hoe wordt de inzet van gemeenten binnen AZWA gemonitord?

- Er wordt gewerkt aan datastandaardisatie, monitoring en landelijke scans. Hiermee kunnen gemeenten hun voortgang meten en vergelijken. Dit proces is nog deels in ontwikkeling en wordt verder ingevuld met inbreng vanuit gemeenten en partners.

Planning, doorbraak- en transformatieplannen

48. Wat is het verdere proces richting besluitvorming?

- Zoals vermeld in [de ledenbrief van 11 juli 2025](#), legt het VNG-bestuur meteen na het zomerreces het onderhandelaarsakkoord AZWA en het onderhandelaarsakkoord HLO als totaalpakket voor aan de leden via een schriftelijke ledenraadpleging. Dit is inclusief de uitkomsten van de uitvoeringstoets. De uitnodiging voor deze ledenraadpleging ontvangt u begin september via een separate ledenbrief. Gelijktijdig met deze ledenbrief, de onderhandelaarsakkoorden voor het AZWA en het HLO en de uitkomsten van de uitvoeringstoets, ontvangt uw gemeentesecretaris een link naar een digitaal stemformulier om namens het college een stem uit te brengen. Vervolgens zal het VNG-bestuur eind oktober 2025 de uitkomsten van de ledenraadpleging bekrachtigen en komt het thema terug op de najaars-ALV van november 2025.

49. Wat is ontwikkelagenda 2 in het AZWA?

- De ontwikkelagenda deel 2 is een weergave van de inventarisatie op dit moment van potentieel kansrijke domeinoverstijgende aanpakken. Dit is nog niet uitgewerkt en kan nog worden aangepast op basis van inzichten de komende periode. Zie hiervoor onderdeel D5 van het AZWA.

Overige vragen/algemeen

50. Waar kan ik de officiële tekst van AZWA vinden?

- Zie: [Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord](#)

51. Is er rekening gehouden met de benodigde uitvoeringscapaciteit van gemeenten bij het AZWA?

- Ja, bij het AZWA is nadrukkelijk rekening gehouden met de uitvoeringscapaciteit van gemeenten. Elk nieuw akkoord vraagt in de beginfase extra inzet, maar de verwachting is dat dit op termijn leidt tot een andere manier van werken waarbij taken verschuiven in plaats van alleen maar toenemen. De benodigde extra capaciteit wordt meegenomen in de uitvoeringstoets die momenteel wordt uitgevoerd. Gemeenten moeten zich realiseren dat implementatie vraagt om regie, samenwerking en afstemming - met ondersteuning vanuit de VNG. Daarnaast zijn er extra middelen beschikbaar gesteld om gemeenten in staat te stellen hun rol goed te vervullen. In de praktijk zal blijken hoeveel capaciteit daadwerkelijk nodig is.

52. Gaat de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC) onder AZWA vallen en wat betekent dit voor de verantwoording?

Versie 21 juli 2025

- De BRC blijft tot en met 2026 onderdeel van de Brede SPUK en loopt door buiten het AZWA. De verantwoording maakt tot en met 2026 deel uit van de SiSa-verantwoording van de Brede SPUK.

53. Wat is de relatie tussen AZWA en het Hoofdlijnenakkoord Ouderenzorg?

- Voor de VNG is het sluiten van het [Hoofdlijnenakkoord Ouderenzorg \(HLO\)](#) randvoorwaardelijk verbonden aan het AZWA, gelet op de nauwe verwevenheid van de afspraken van deze akkoorden. Op 3 juni 2025 is een Kamerbrief verstuurd met een concept van het HLO als onderhandelaarsakkoord, waarmee de VNG heeft ingestemd onder de voorwaarde dat voor het AZWA ook een akkoord wordt bereikt. Daarom zullen beide akkoorden in één totaalpakket ter instemming aan de leden worden voorgelegd.
- Het HLO is vooral gericht op de langdurige zorg (Wet langdurige zorg) en behelst diverse veranderingen in de langdurige zorg voor ouderen. Om de vergrijzing en veranderingen in de Wlz op te vangen, maken gemeenten in het HLO afspraken om de mantelzorgondersteuning en respijtzorg meer herkenbaar in te richten en te versterken, als onderdeel van een basisinfrastructuur die in AZWA is afgesproken. Concreet ondersteunt het rijk hierbij met een financiële impuls van € 25 miljoen.

54. Hoe komt de coördinerende rol van de GGD terug in het AZWA?

- In het AZWA zijn middelen beschikbaar gesteld voor de coördinerende rol van de GGD op regionaal niveau op het gebied van de ketenaanpakken in relatie tot gezondheid en de kennis-/ preventie-infrastructuur op het gebied van gezondheid. Gemeenten moeten hier samen met hun GGD'en vorm en invulling aan geven.

55. Wat betekent domeinoverstijgend indiceren in de praktijk?

- Het gaat hier om het (mede) indiceren door de wijkverpleegkundige van bijvoorbeeld Wmo-hulpmiddelen. Afsproken is dat gemeenten en zorgpartners bepaalde processen samen gaan beproeven. Doel is de indicatiestelling efficiënter of passender te organiseren voor cliënten. Als dat werkt, kan het worden opgeschaald. Via een gefaseerde uitrol. De juridische beschikkingsbevoegdheid blijft binnen het eigen domein (dus bij de gemeente voor de Wmo).
- Kortom: domeinoverstijgend indiceren betekent vooral betere samenwerking, afstemming en minder dubbel werk. En bovenal betere dienstverlening. Er is geen sprake van een volledige verschuiving van bevoegdheden.

56. Is de Duisenberg-methodiek te hanteren?

- De Duisenberg-methodiek is een toetsingsraamwerk voor beleid dat evidence-informed beleid en doelmatigheid in de publieke sector stimuleert. Het is een lokale afweging om deze methodiek te gebruiken.